

AINEISTOLÄHTÖINEN TAIDETEOS

Seli-seli seppele

OMISTAJAN KÄSIKIRJA 1

ORE.E REFINERIES

Riippumaton käsityöläiskulttuurin edistämishanke. Vuodesta 2007

20130823

<http://oree.storijapan.net/praxis/seli-seli-seppele/>
 Blogi: <http://ohikulkija.tumblr.com/>

Sisälylys

Teoksen taustat

Osaluettelo s.5

Ripustus etäisyydet ja aparaatit s.7

Teoksen osia

- 1. Rehtori Onni Rantanen, laskutikku ja auringonvarjoviikset s.8*
- 2. Kisko ympyrässä s.10*
- 3. Rehtorit V.I Suvanto ja Seppo Suvanto s.12*
- 4. Snellman-kukkaruukku rahapuulla s.17*
- 5. Huvudet-Portti s.18*
- 6. Rehtori Ilta Ylppö-Ojansuu ja iloiset opettajat 1985 s.19*
- 7. Arki ja vapaa-aika s.20*

Avaimia teoksen tulkintaan s.22

Mitä taidesuuntausta teos edustaa? s.23

Ore.e Refineries lyhyesti s. 24

Muu aineisto

Teoskyltti s.25

Osallistuminen kuviksen opetukseen s.26

Selonteko puurojuhlasta s.30

Valokuvia s.33

Lehtileikkeitä s.37

Teoksen taustat

Kun yli 100-vuotias Toijalan yhteiskoulu rakennus avattiin vaativan remontin jälkeen syksyllä 2012, esitti lukion rehtori **Tuovi Ronkainen** toivomuksen, että koululle teetettäisiin sen historiaa ja tulevaisuutta valottavia taideteoksia. Varat taidehankintoihin saatiin huutokauppaamalla koulun vanhentunutta opetusvälineistöä.

Uusille taideoksille asettiin vaatimukseksi, että ne ottaisivat huomioon koulun vahvoja perinteitä ja tarjoaisivat oppilaille sekä henkilökunnalle mahdollisuuden nähdä koululaitos ja koko Akaan kaupunki uudesta näkökulmasta. Koulun pääportaikkoon suunnitellun teoksen valmistumisesta vastasi **Ore.e Jalostamoista** (Ore.e Refineries) tunnettu työpari, kuvataiteilija Eero Yli-Vakkuri ja seppä Jesse Sipola.

Koulun pääportaikkoon sijoittuva moniosainen tilateos Selli-seppele koostuu koulun vanhasta, remontilta säästetystä esineistöstä. Opetuskalustoa ja entisten rehtoreiden muotokuvia on koottu toisiaan kommentoiviksi kuvareiksi. Moniosaiseen teokseen kuuluu myös täysin uusia osia. Näyttävin yhdistelmä on J.V. Snellmannin kipsirintakuvan pohjalta kehitetty kukkaruukku, johon on istutettu rahapuu. Kukkaruukku-Snellmannin valmistamisesta on vastannut taiteilija **Topi Äikäs**.

Tilateosta on hahmoteltu yhdessä koululaisten kanssa ja sen valmistuminen on lomittunut koulutyön arkeen. Taiteilijat ovat mm. osallistuneet koulun kuvaamataidon opetukseen. Taideteoksen valmistelu aloitettiin syksyllä 2012 ja taitelijat ovat vierailleet koululla säännöllisesti. Kokemuksia on julkaistu projektin blogissa.

Taiteilijat.

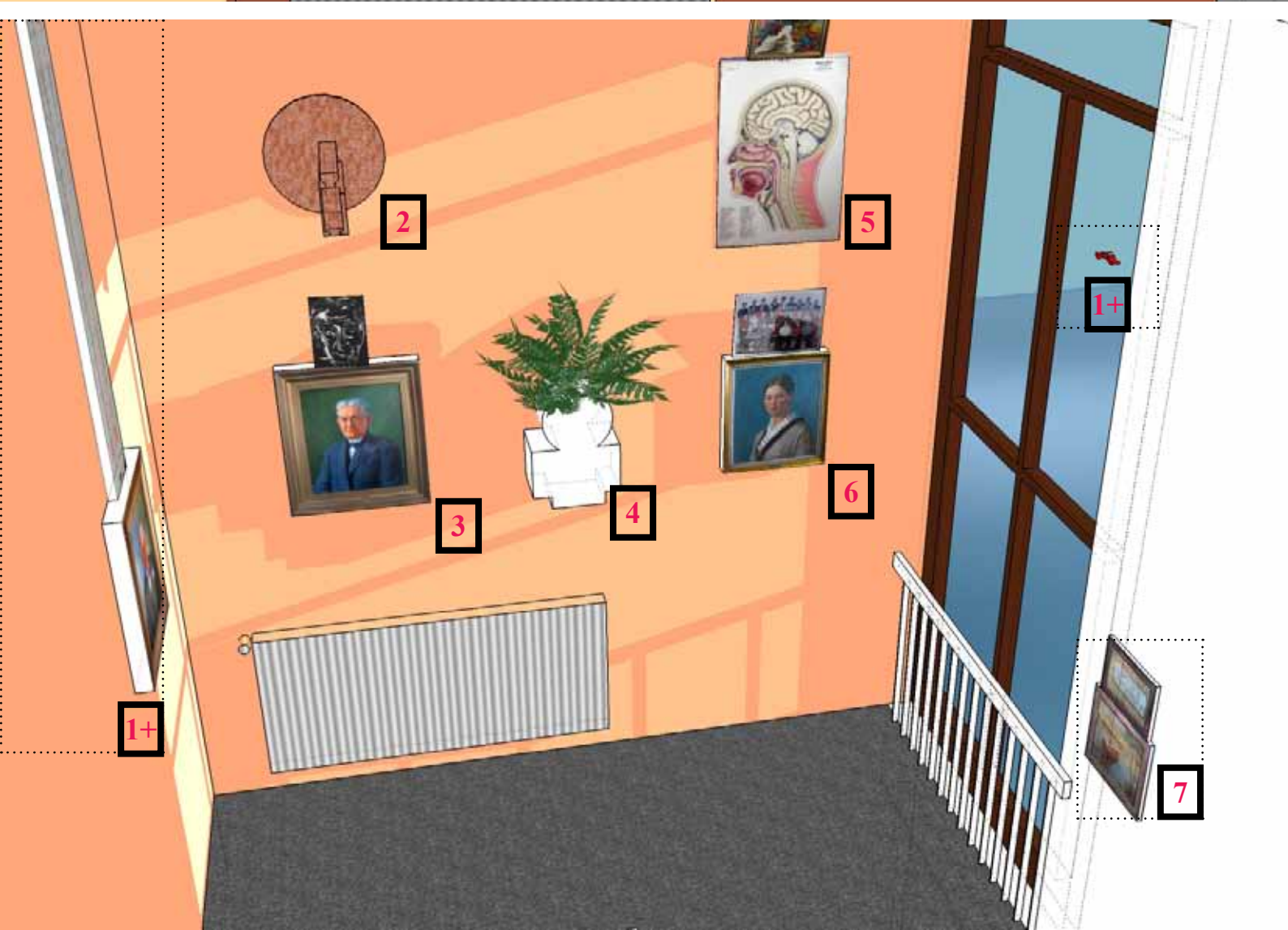
Yli-Vakkuri & Sipola ovat toimineet työparina projekti vetoisesti vuodesta 2007. Taitelijat toimivat Ore.e Jalostamot (eng.) nimikkeen alaisuudessa, jonka myötä he ovat erikoistuneet paikkasidonnaisen ja ekologisen taiteen tuottamiseen. Toijalan yhteiskoulun taidehankkeeseen heidät tutustutti näyttelykuraattori **Pekka Ruuska**.

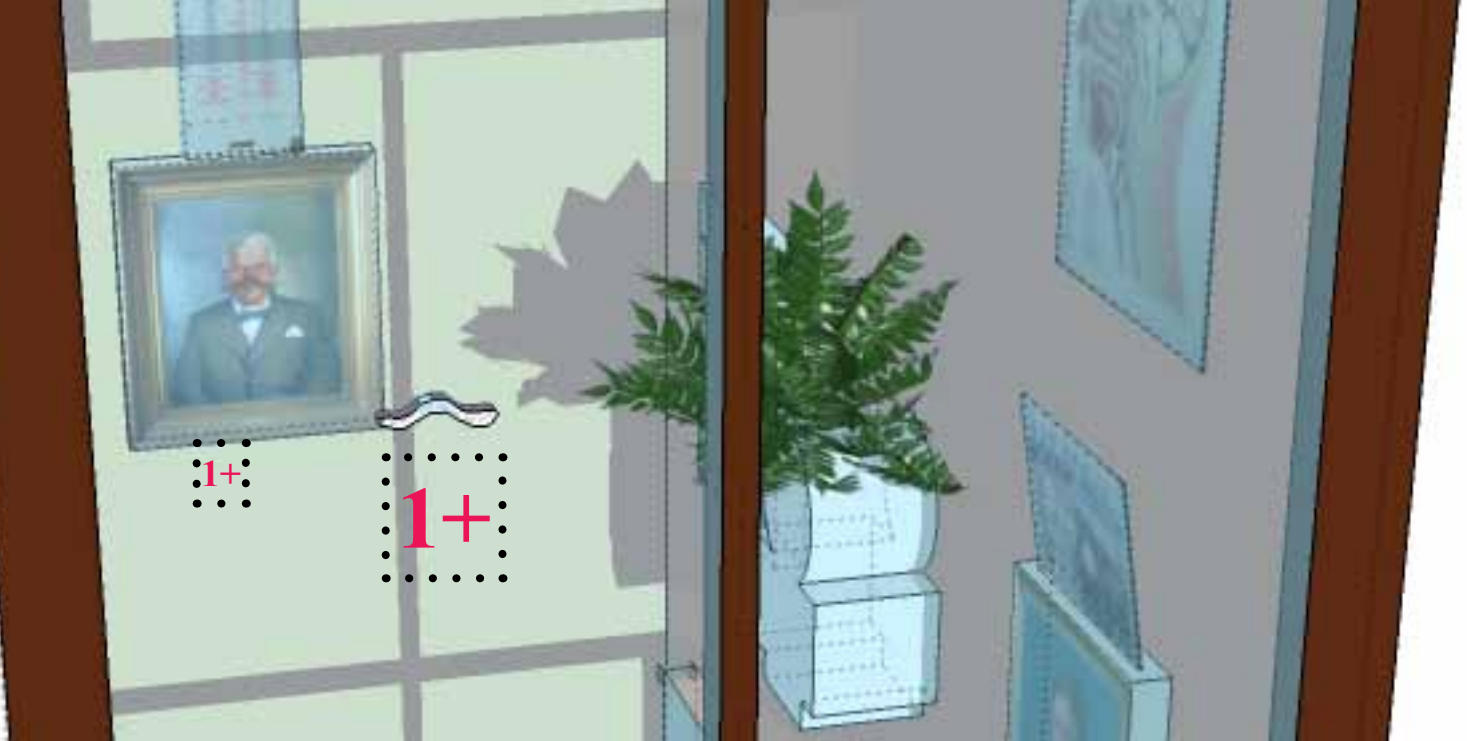
Akaan kaupunki on Yli-Vakkurille tuttu, sillä hän toimi Näkymä ympäristötaidetapahtuman vuoden 2009 taiteellisena johtajana. Hänet tunnetaan parhaiten yleisö ja yhteisötyön varaan rakennetuista esitystaide projekteistaan.

Muotoilijaksi valmistunut seppä Sipola on erikoistunut materiaalien työstämiseen käsityömenetelmin. Hän on mm. kehittänyt käsivaraisten paineilmataonnan tekniikoita ja valmistanut Oshipala Air Hammer Studioillaan Espoossa julkiseen tilaan suunnattuja portteja sekä muistomerkkejä.

Teoksen toteuttamisessa auttoi betoniveistoksia julkiseen tilaan tuottanut taiteilija Topi Äikäs. Äikäs tunnetaan paikkasidonnaisesti työskentelevänä taiteilijana ja tullut tutuksi *Joku* (2012) teoksensa myötä.

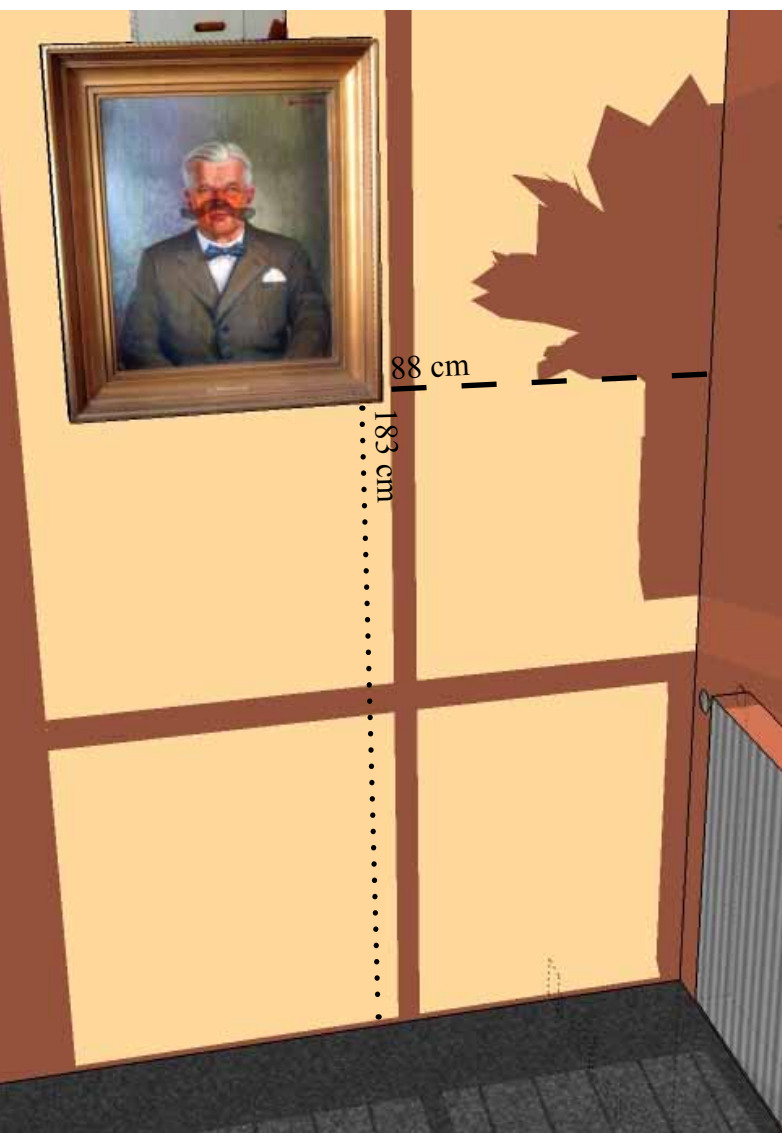
Osaluettelo

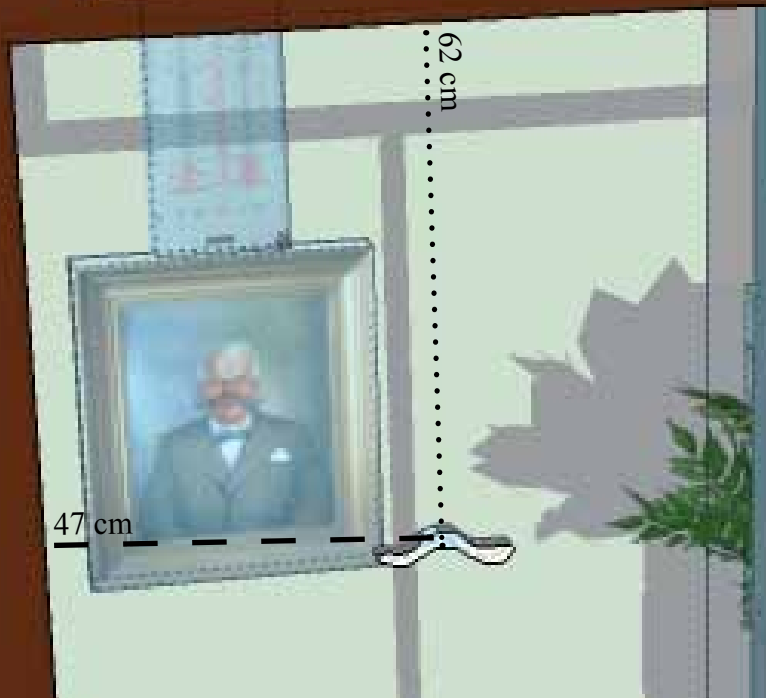
Taideteokseen kuuluu seitsemän osaa ja se ulottuu pääpor-
taikoin kolmelle seinälle.

1. Rehtori **Onni Rantanen**, laskutikku ja auringonvarjoviikset
Osat: Onni Rantasen öljyväri muotokuva [840x730]
taiteilija **Matti Taskinen** mukaan (1956) johon kyt-
ketty Rietz laskutikku [330x1981] (Valmistaja Faber-
Castell). Vastakkaisella ikkunalla olevat auringon liik-
keiden mukaan sijoitetut aaltosuljeviikset.
2. Kisko ympyrässä
Osat: Teräksinen rautatiekiskonpätkä Viialasta kiin-
nitettynä teräskiekkoon.
3. Rehtorit **V.I Suvanto** ja **Seppo Suvanto**
Osat: V.I Suvannon öljyväri muotokuva [840x730]
taiteilija **Kaarlo Atran** mukaan (1949), johon kytketty
Rehtori **Seppo Suvannon** muotokuva. Myöhemmän
muotokuvan materiaalina taululiitu liitutaulumaalilla
pohjustetulle vanerille [335x250].
4. Snellman-kukkaruukku rahapuulla (jalustalla)
Betonivalos **J.V. Snellmanin** kipsirintakuvasta. Alku-
peräinen kipsi rintakuva pohjautuu taiteilija **Johannes**
Takasen (1849-1885) vuonna 1886 Kuopion Snell-
man puistossa julkistamaan luonnollista suurempaan
pronssiveistokseen. Snellmanin päähän on istutettu
rahapuu.
5. Huvudet-Portti
Osat: Ristipistotyö [464x398] (Ristipistotyö on koulussa työ-
kentelevän **Pia Heinosen** kokoelmista. tekijä tuntematon) sekä
painettu tietopianssi "Huvudet" [970x686] (Förlag: A.-B.P.A.
Norstedt & Söner, Stockholm) Aivokuvan keskelle on
kaiverrettu kolo, johon kätketty valoon reagoiva ledi.
6. Rehtori **Ilta Ylppö-Ojansuu** ja iloiset opettajat 1985
Osat: Ilta Ylppö-Ojansuun öljyvärimuotokuva
[690x598] taiteilija **Åke Hellmanin** mukaan (1960),
johon kytketty vuoden 1985 marraskuun opettajien
yhteiskuna (Kuvaaja foto Elmeri)
7. Arki ja vapaa-aika
Osat: Tuntemattoman maalarin "Poika vapaalla" teok-
sen päälle maalattu merimaisema [400x4745], johon
liitetty koulun vuoden 1947 lukujärjestyksen jäljennös
[276x406].

Etsi internetistä tietoa muotokuvamaalareista
Taskinen, Atra ja Hellman tai
kuvanveistäjä Johannes Takasesta.

Ripustus etäisyydet ja aparaatit

Kevyet teokset (1+, 3, 5, 6, 7) on kiinnitetty seiniin 4,5mm ruuveilla, jotka on pujotettu kuvan mukaisiin hyllynkantimiin. Ruuvien proput ovat 6mm paksuja. Teosten suoruus ja pysyminen on varmistettu alasuunnasta 4,5mm Torx kantaisilla ruuveilella.

Rehtori Onni Rantanen, laskutikku ja auringonvarjoviikset (Teos 1) teoksen mittatikku on kytketty seinään (katonrajasta) 4,5mm ruuvilla. (Lasiin kiinnitetyt viikset on asennettu voimateipillä (10cm pitää 20kg painon)).

Huvudet-Portti (Teos 5) asennusta on vahvistettu 4,5 ruuvien avulla (reikärautojen kautta) ylä- sekä alalaidasta.

Kisko ympyrässä (Teos 2) kiinnittämiseen on käytetty 6 kpl M12 8.8 kierretankoja. Tangot on upotettu 90mm syviin 14mm reikin ja asennettu Sika Achofix 2 ankkuroidimassalla. Asennustekniikka kantaa 300kg painon rautatiekiskon päästä roikutettuna. **ROIKKUMINEN KIELLETTY!**

Kukkaruukku-Snellman (Teos 4) on kiinnitetty seinää kolmella M12, 8.8 kierretangolla ja varmistettu patsaan selkämuksesta yhdellä muokatulla kierretangolla. Kaikki tangot on upotettu 90mm syviin, 14mm reikin ja asennettu Sika Achofix 2 ankkuroidimassalla. Kohtisuoraan seinästä vetokuormituksen kesto 72kN.

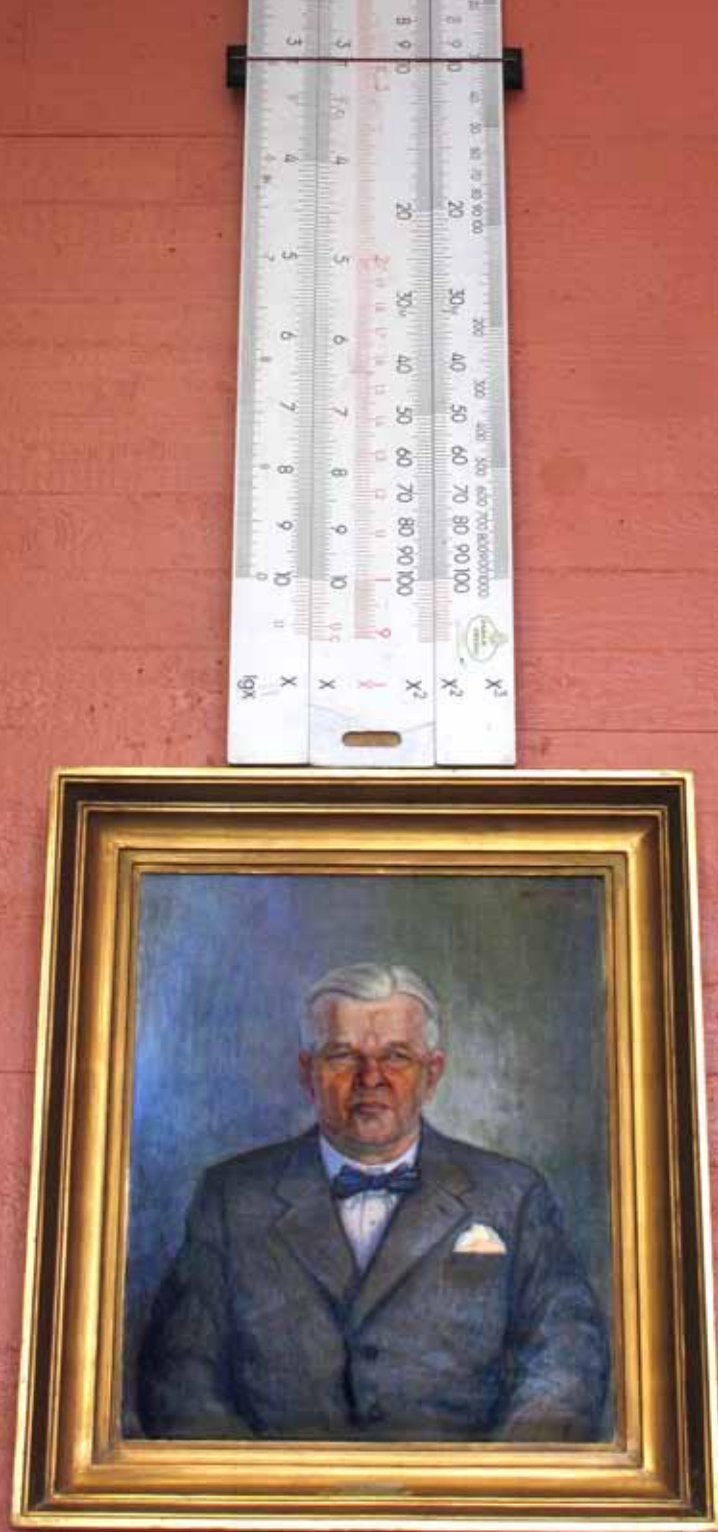
Teokset on nostettu paikoilleen katon ylälaitaan kiinnitettyjen nostokoukkujen avulla. **Nostokoukkujen kunto on ehdottomasti varmistettava ennen teosten siirtämistä.** Uusien nostokoukkujen kiinnitys on suositeltavaa.

Lähikuva Snellman-Kukkaruukun jalustan kiinnityksestä.

Mutta kuinka monta kiloa 72kN tarkoittaa?

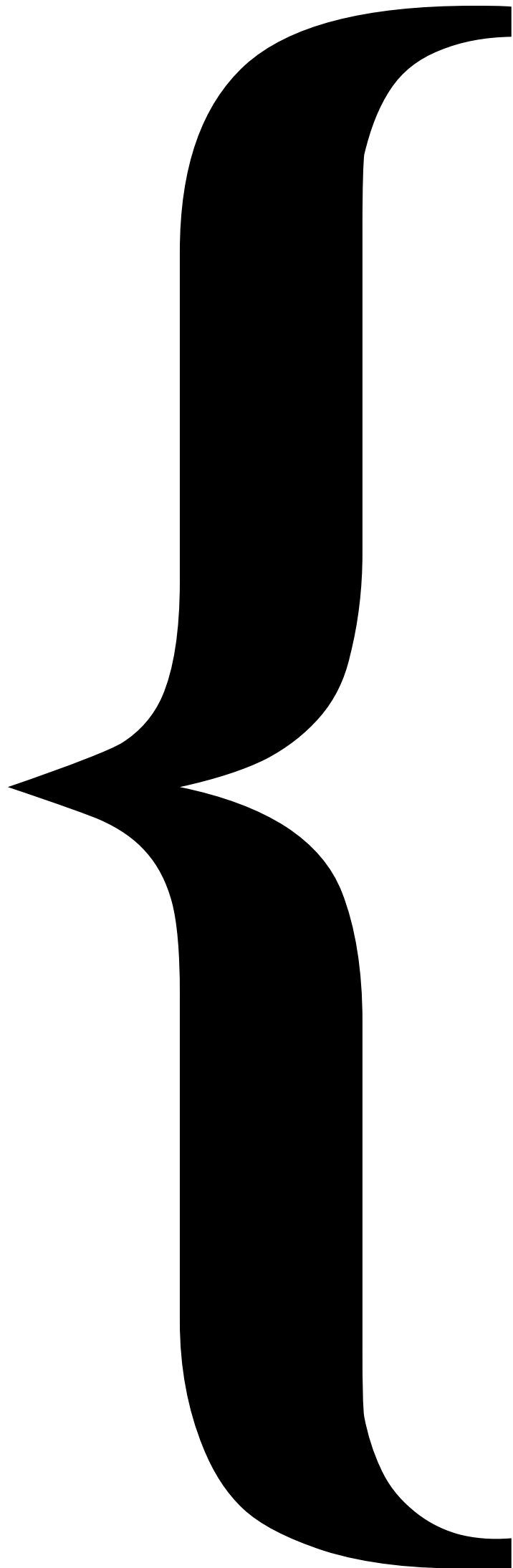
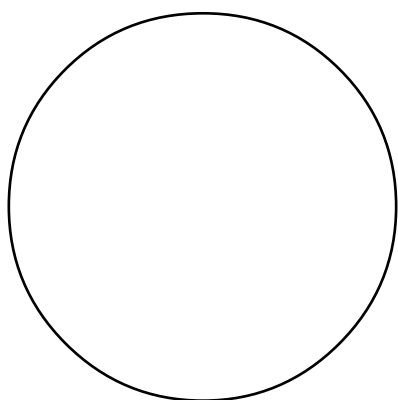
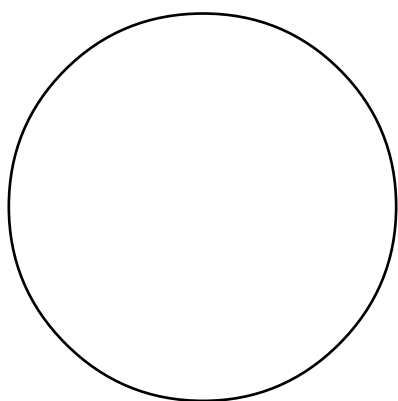
1. Rehtori Onni Rantanen, laskutikku ja auringonvarjoviikset

Onni Rantanen toimi koulun rehtorina 1947-1957. Hänet muistetaan tuimana matematiikan opettajana. Onnin muotokuvan parina on Rietz laskutikku, jota on aikanaan käytetty opetusvälineenä.

Ikkunalasiin kiinnitetyt viikset piirtävät Rantaselle pilailu-varjoviikset yhtenä päivänä (12.10) vuodessa. Koko koulun toimii siis aurinkokellona. Viiksien muoto on tieteistä tuttu { aaltosulje.

Miten laskutikkua käytetään?
Löydätkö kaupungilta ympäristöjä, jotka ovat suunniteltu laskutikun avulla?

Taideteoksen valmistuksen yhteydessä öljymaalauksesta irronnut messinkikyltti uusittiin.

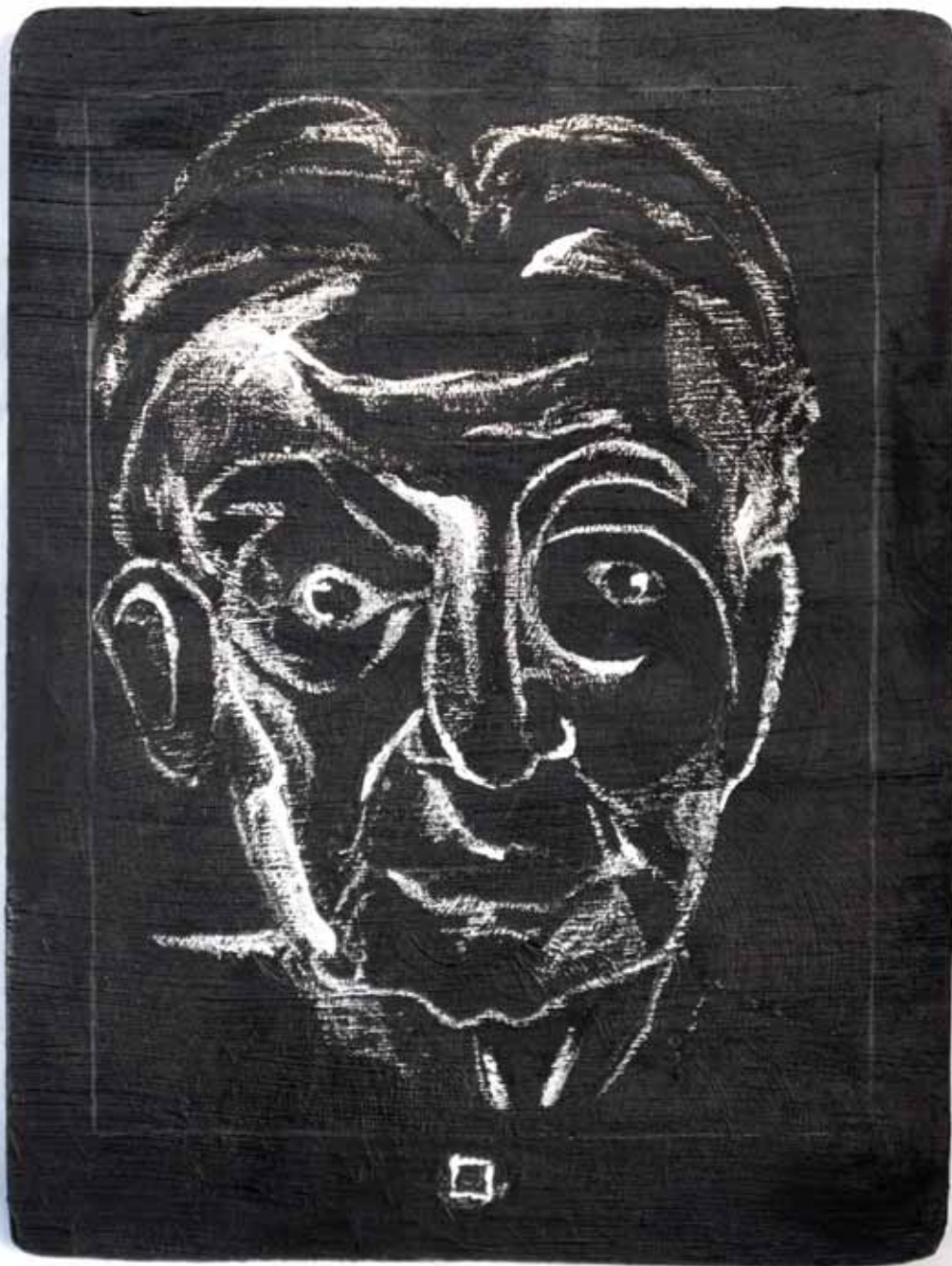

2. Kisko ympyrässä

Kokonaisuus on valmistettu Seppä Jesse Sipolan toimesta Oshipala Air hammer Studioilla. Kisko on Viialasta.

3. Rehtorit V.I Suvanto ja Seppo Suvanto

Rovasti V.I “Pappa” Suvanto toimi koulun rehtorina 1908-48. Hänen poikansa Seppo toimi pestissa vuosina 1957-1981 (Välissä rehtorina toimi Rantanen).

Liidulla piirretty teos on asennettu V.I. “Pappa” Suvannon öljyväri muotokuvan yläpuolelle. Muotokuva on tehty valokuvan perusteella (eli ex. foto) kuten taiteilija **Åke Hellmanin** 1960 maalaama **Ilta Ylppö-Ojansuun** muotokuva. Seppo Suvannon muotokuva on tulkinta valokuvasta, joka löytyy myös *Helsingin Sanomien* julkaisemasta muistokirjoituksesta.

Seppo Suvannon muotokuva on piirretty liitutaulumaalilla pohjustetulle vanerille. Kuva on luotu lähes täysin taululiidun avulla.. Muutamia valon kohokohtia on korostettu valkoisella korjauskynällä. Liitu on kiinnitetty työhön

taiteilijalaatuisella fiksatiivilla.. Koska työ on liitutaululle piirretty, sen voi helposti pyyhkiä pois.

Valmistamme pieni liitutaulu on ylisuuri kopio Applen suunnittelemasta Ipad tabletista (335x250mm). Halusimme tehdä ylisuuren “liitutaulu-ipadin” sillä kouluissa on käynnissä digitaalinen vallankumous. Kaikki Akaan lukioon syksyllä 2013 kirjautuvat uudet opiskelijat saavat ipadit käyttöönsä opintojen ajaksi, reissuvihkot ovat verkossa ja opetusluokkien liitutaulut on korvattu “älytauluilla”. Kouluista ei löydy liitutauluja ja piirtoheitinkin on muinaisteknologiaa. Luomamme “liitutaulu-ipad” muistuttaa ajanjaksosta kun koulujen perinteinen opetusrekvisiitta korvattiin digitaalisella tekniikalla.

Mitä muita merkkejä digitaalisesta vallankumouksesta löydät koulusta?

Missä tehtävissä Snellman työskentelisi nykysuomessa?

4. Snellman-kukkaruukku rahapuulla (Jalustalla)

Snellman-kukkaruukun on valmistanut taiteilija **Topi Äikäs**. Teos on kopio **Johannes Takanen** vuonna 1885 valauttamasta pronssisesta J.V Snelmanin rintakuvasta. Pronssinen rintakuva löytyy Kuopion Snellmanin puistosta, jossa se paljastettiin 1886.

Pronssinen teos pohjautuu luonnollisen kokoiseen marmori versioon, jonka Takanen veisti Pohjalaisen osuuskunnan tilauksesta. Takanen teki luonnoksia Snellmanista käydessään Suomessa 1879 ja viimeisteli marmorisen veistoksen studiollaan Roomassa.. Hän postitti teoksen tilaajalle, mutta maksamattomien tullimaksujen takia veistos jäi kiinni Italian rajalle.

Takanen veisti pikapikaa uuden version joka saatiin toimitettua perille. Epäonnekkaan tulliin jääneen pystin osti lopulta Helsingin Yliopisto.

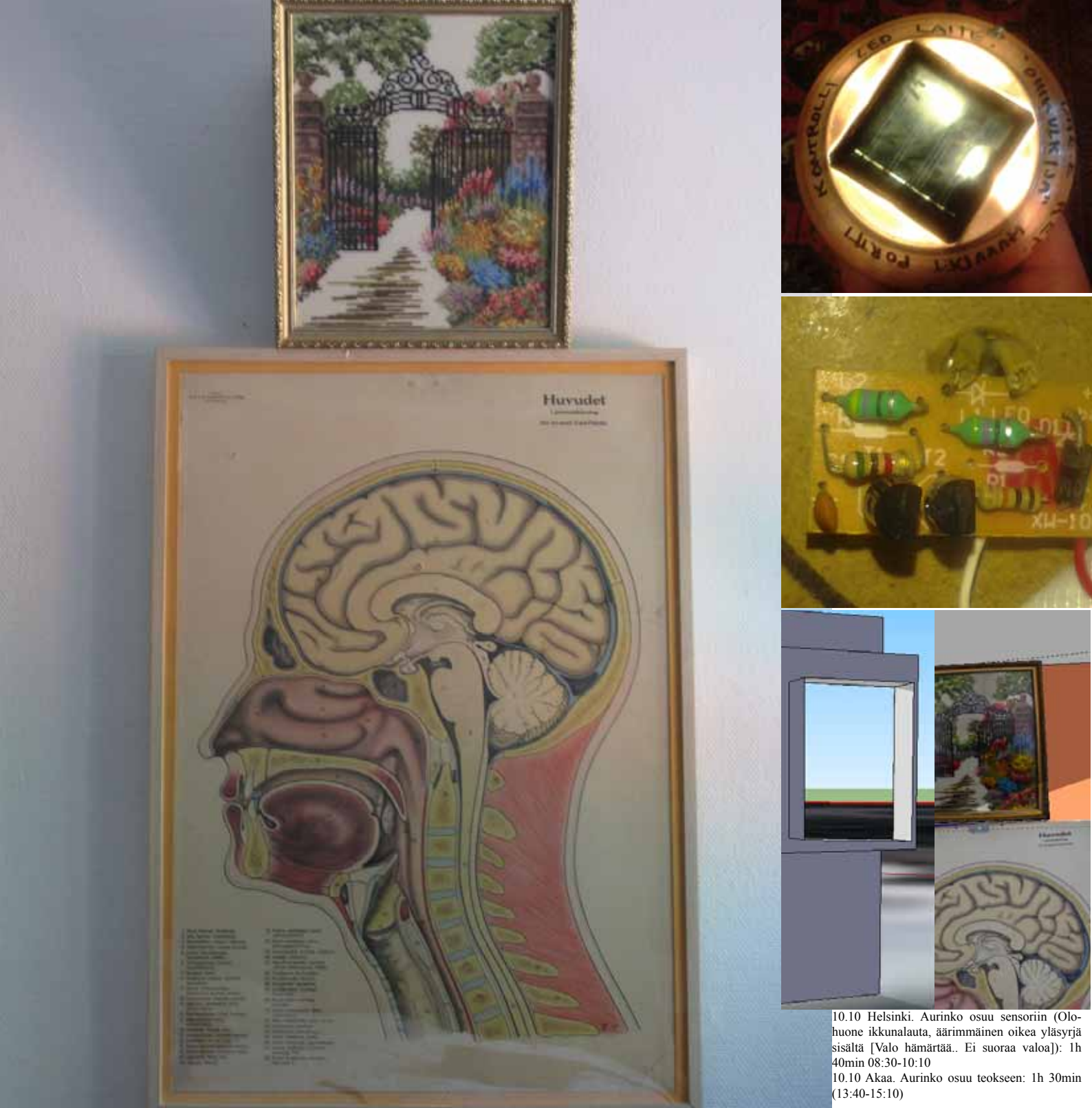
*Takanen möi oikeuden valmistaa kipsiversioita Snellmanin rintakuvista **C. Lenngrenille**. Kitsikopioita ostettiin varakkaisiin porvariskoteihin ja virastoihin. On epäselvää kuinka monta kipsikopiota on valmistettu.*

Äikäksen valmistama Snellman-kukkaruukku on valettu betonista ja vahvistettu teräksellä. Materiaaliensa puolesta se on paljon kestävämpi kuin alkuperäinen kipsikopio. Alkuperäisestä kipsikopiosta on luotu silikonimuotti, joka mahdollistaa myös lisäkappaleiden valmistamisen.

Kukkaruukkuun on istutettu rahapuu muistuttaen siitä, että Snellman edesauttoi Suomen markan syntymistä. Rahapuu tulee kastella tarpeen mukaan. Työ lepaa teräksisellä jalustalla, josta löytyy myös tilateoksen tekijätiedot alumiinilaatalle kaiverrettuna.

Snellmanin rintakuvan historiikki on koottu viestinvaihdosta Johannes Takanen – seuran puheenjohtajan **Jaakko Liukkosen** kanssa.

Rahapuun hoito ohjeet: Talvisin rahapuu kastelee kahden tai kolmen viikon välein. Kesäisin kastellaan viikon parin välein. Kasvualustaksi suositellaan kaktusmultaa. Kasvia voi lisätä juurruttamalla yksittäisen lehden tai 5 cm:n pituisen latvapistokkaan vedessä tai mullassa keväällä tai kesällä. (wikipedia). Snellmannin pää on salaojitettu soralla.

10.10 Helsinki. Aurinko osuu sensoriin (Olohuone ikkunalaute, äärimmäinen oikea yläsyryjä sisältä [Valo hämärtää.. Ei suoraa valoa]): 1h 40min 08:30-10:10
10.10 Akaa. Aurinko osuu teokseen: 1h 30min (13:40-15:10)

5. *Huvudet-Portti*

Aivon keskelle on kaiverrettu kolo, johon kätkeyty valoon reagoiva ledi. Led syttyy hämärän tullen ja palaa niin pitkään kuin akussa on virtaa. Akku latautuu aurinkoenergialla.

Kolon paikka on hahmotettu Frenologisin perustein. Se on idealismin, toiveikkuuden ja uskollisuuden välissä. Alkuperäisen aivokuvan on painanut **A.-B.P.A. Norstedt & Söner, Stockholm**. Ristipistotyö on koulussa työskentellevän **Pia Heinosen** kokoelmista, sen tekijä on tuntematon.

Kehykset on liitetty toisiinsa massiivisilla mäntyraameilla. Jotta auringon valossa latautuvan led-valon toimivuutta voidaan kontrolloida siitä on valmistettu identtinen kopio. Kopio on sijoitettu paikkaan, jossa se saa päivässä yhtä paljon valoa kuin vastaava laite Akaalla. Teoksen huoltoväli on 10 000 tuntia. Aurinkokenno sijaitsee ylä-vasemmalla. Kenno lataa Ni-Mh AA 600mAh 1,2V akkua. Jotta akku saadaan täyteen ladattua sen tulisi saada suoraa auringonvaloa 10 tuntia. Pienemmällä varauksella led palaa vähemmän aikaa.

6. Rehtori Ilta Ylppö-Ojansuu ja iloiset opettajat 1985

Miksei Ilta Ylppö-Ojansuuta
voi kutsua koulun rehtoriksi?

III B

Käsi - K1	Alkuperäinen - Alkuperäinen	Tuote - Tuote	Käsi - K2	Alkuperäinen - Alkuperäinen	Tuote - Tuote
1-9/10	Katja (m. 1910) Kotona	Englantti	10-11/10	Katja (m. 1910) Kotona	Englantti
1-12/10	Englantti	Englantti	12-13/10	Englantti	Englantti
1-14/10	Englantti	Englantti	14-15/10	Englantti	Englantti
1-16/10	Englantti	Englantti	16-17/10	Englantti	Englantti
1-18/10	Englantti	Englantti	18-19/10	Englantti	Englantti
1-20/10	Englantti	Englantti	20-21/10	Englantti	Englantti
1-22/10	Englantti	Englantti	22-23/10	Englantti	Englantti
1-24/10	Englantti	Englantti	24-25/10	Englantti	Englantti
1-26/10	Englantti	Englantti	26-27/10	Englantti	Englantti
1-28/10	Englantti	Englantti	28-29/10	Englantti	Englantti
1-30/10	Englantti	Englantti	30-31/10	Englantti	Englantti

7. Arki ja vapaa-aika

Maisemamaalausta lienee käytetty aikanaan kiertopalkintona jota esim. koulun hiihtokilpailuvoittajat ovat vaihtaneet keskenään. Työn takaa löytyy tekstejä, jotka ajoittavat maalauksen vuoteen 1933. Sipola nappasi pahasti vaurioituneen maalauksen mukaansa saaristoon, puhdisti sen pinnan ja päivitti näkymän öljyväreillä... Taustalle hahmoittui Jätkäsaaren rakennustyömaat. Myös veneen malli vaihtui. Kangas pingotettiin uudelleen.

“Poika vapaalla” on nyt kytketty pariaksi vanhalle koulun vanhalle lukujärjestykselle. Kehykset on kiinnitetty toisiinsa vanerilevyllä, joka vahvistaa vesivaurioisia kehyksiä. Samassa rytäkässä korvattiin myös kehyksen rikkonainen lasi. Kuvaparissa vertautuvat koulutyön arki ja vapaa-aika: *Noudattamalla lukujärjestystä ansaitaan vapaa-aikaa*. Päivitetty maalaus on kertoo tarinan nykyaikaisen version.. Oli lukujärjestys mikä hyvänsä ei vapaa-aikaa suoda.

Vaikkei äkkiseltään huomaa on myös lukujärjestys uudistettu. Vuoden 1946 lukujärjestys skannattiin ja siitä piirrettiin tarkka kopio käyttäen taiteilijalaatuisia materiaaleja..

Kehyksissä tällähetkellä oleva lukujärjestys on siis 1:1 kopio alkuperäisestä.. Se on piirretty happovapaalle loppupaperille musteella ja väritetty akvarelleilla. Uusiksi piirretty lukujärjestys on suojattu asianmukaisella passepartoutilla. Korkealaatuisten materiaalien ansiosta se tulee säilymään samanlaisena yli 500 vuotta. Ajatellen, että kehys säilyy ehjänä ja työtä säilytetään kuivissa olosuhteissa ihmiset voivat nähdä aikataulun vielä vuonna 2513.

Materiaalit, joita kopiesa on käytetty ovat siis parempia kuin alkuperäiset.. (Varmuuden vuoksi myös alkuperäinen lukujärjestys on kätetty kehyksien taakse). Olemme Ore.e Refineriesin ominaisuudessa tehneet vastaavia yli-realistisia jäljennöksiä myös monista muista asiakirjoista. Kutsumme prosessia “Epädigitoimiseksi”.

Epädigitointi palvelu (eli D2T - Digital-to-Tangible) on taiteilijan johtama toimitustyö, jonka myötä valikoidut aineisto piirretään taiteilijan toimesta 1:1 korkealaatuiseen pohjusteille. Käytettävät raaka-aineet ovat samoja, joita keski-ajaisissa käsikirjoituksissa on käytetty.

VIII B						
Wk - A1	Wk - A2	Wk - A3	Wk - A4	Wk - A5	Wk - A6	Wk - A7
191-192	England	England	England	England	England	England
193-194	Sweden	Sweden	Sweden	Sweden	Sweden	Sweden
195-196	Finland	Finland	Finland	Finland	Finland	Finland
197-198						
199-200	Denmark	Denmark	Denmark	Denmark	Denmark	Denmark
201-202	France	France	France	France	France	France
203-204	Germany	Germany	Germany	Germany	Germany	Germany
205-206	Italy	Italy	Italy	Italy	Italy	Italy
207-208						
209-210						
211-212						

Seppelöidyt, lakitetut.. Seli-seli seppele – Avaimia teoksen tulkintaan

Seli-seli seppele teoksen kantava ajatus on seppelöimisen ele, joka näkyy lukioissa kun ylioppilaat painavat ansaitsemansa ylioppilaslakin päähänsä (Samankaltainen ele tehdään myös kruunajaisissa). Lakki todistaa kantajansa arvovallasta, mutta toisaalta se velvoittaa tätä toimimaan oikeamielisesti. Kuka tahansa ei voi lakkia saada; moinen pitää ansaita ja sitä pitää osata kantaa ja käyttäytyä kuten asiaan kuuluu. Lakki siis yhtäaikaan oikeuttaa ja velvottaa haltijaansa. Se määrittää kuka kukin on.

Teoksen osat jakautuvat symmetrisesti kolmelle seinälle. Pienemmät kuvat on asetettu isompien päälle. Pikkukuvat kruunaavat isommat muistuttaen heraldiikasta tuttuja arvokruunuja. Erilliset kuvat paljastavat toisistaan uusia puolia.

Idea on sama kuin sarjakuvien ajatuskuplissa. Kupla kertoo jotain hahmon sisäisestä maailmasta. Pyrimme kuva-yhdistelmien avulla kertomaan tulkintamme Toijalan yhteiskoulun ja Akaan lukion historiasta. Paikallishistoria vertaantuu suomalaisen koululaitoksen suureen tarinaan ja siihen miten teknologinen vallankumous on muuttanut ympäristöämme.

Portaikkoa hallitsee Snellmannin betonirintakuva. Valtionpäämiehen päälaella on ontelo, jossa kasvaa elävä rahapuu. Samaa huonekasvia kasvatetaan kodeissa raha-onnen toivossa.

Snellman oli yksi Suomen markan luojusta ja on rikastuttavaa ajatella, että tämän päälaella kasvava huonekasvi tuo jatkossa hyvää onnea Akaalle. *Tuoville raha-puu toi aikanaan mieleen laakeriseppeleen, mikä on myös oiva tulkinta.* Kreikassa ja Roomassa painettiin laakeriseppele esimerkiksi olympiavoittajien päähän ja Snellmannin kip-sirintakuva tuokin mieleen antiikin urhot.

Selitämme tässä yhteydessä yhden kuvaparin tarinaa ja toivomme, että se innoittaa yleisöjä avaamaan omia ajatuksiaan. Teosta on suunniteltu vuorovaikutteisesti. Se on kehittynyt saamamme palautteen varassa ja työn luonnosvaiheita on toimitettu säännöllisesti. Toivomme saavamme palautetta vielä teoksen valmistumisen jälkeen ja olemme valmiina tulemaan paikalle keskustelemaan teoksesta.

Portaikon edustavimmalta paikalta löytyy Ilta Henriikka Ylppö-Ojansuun muotokuva (s.6.1.1882), jota kruunaa koulun opettajien yhteiskuva vuodelta 1985 (Kuvaaja Foto Elmeri).

Koulun ensimmäinen johtaja ja opettaja Ylppö-Ojansuu mahdollisti ahkeruudellaan sen, että koulu saatiin aikanaan jaloilleen. Hänet nimettiin avoimen haun päätteeksi koulun ”johtajattareksi” (Ensimmäinen koulupäivä Akaalla oli kuukausi nimeämisen jälkeen 1.9.1906). Kaikkiaan paikkaa haki 17 naista ja tehtävän vuosipalkka oli 2400mk (n.8400€/Vuosi). Vanhanaikainen nimitys ”Johtajatar” seurasi siitä, ettei naisia voinut aikanaan nimetä rehtoreiksi vaikka he tekivät samoja työtehtäviä kuin miehet. Ylppö-Ojansuu vastasi opetuksesta, hallinnoinnista ja toimi myös luokanvalvojana.

Koulun perustaminen Akaalle oli ponnistus. Toimitilat vaihtuivat tiuhaan ja taloudessa oli kohentamisen varaa. Esimerkiksi Akaan Naisyhdistyksen tuki mahdollisti koulutoiminnan. Tyttöjä oli oppilaina vähemmän, mutta sukupuoli ero saatiin tasaantumaan nopeasti. Johtajatar onnistui vakiinnuttamaan koulun toiminnan ja siten se saatiin valtionavun piiriin 1908. Samassa nimettiin koulun rehtoriksi filosofian kandidaatti Väinö Ilmari ”Pappa” Suvanto (s. Punkalaidun 1881). Vuotta myöhemmin avattiin uusi vakituinen koulurakennus. Ponnisteltuaan koulun ensimmäisenä johtajana Ylppö-Ojansuun muutti 1911 Helsinkiin.

Paras todistus tämän työstä on, kun 79 vuotta koulun perustamisen jälkeen kirjava opettajakunta on kokoontunut ryhmäkuvaan. Kuvan opettajat näyttävät hyvinvoivilta. Koulun menestys on osoitus siitä, ettei Ylppö-Ojansuun työ mennyt hukkaan. Ylppö-Ojansuu oli uranuurtaja, vakiinnuttaen suomalaista koulujärjestelmää ennenkuin Suomea edes oli olemassa.

”Te [...] tämän koulun etujoukko, voitte elämälläenne ja työllänne meidän toivomme toteuttaa, te saatte tulevaisuudessa näyttää, että se kylvö jota täällä on tehty, on langennut hyvään maahan ja tuottaa myös hedelmän.” Hän lausui kolmevuotta koulun perustamisen jälkeen kun ensimmäiset päästötodistukset myönnettiin.

Mitä taidesuuntausta teos edustaa?

Häthätään koulun tilateos on tunnistettavissa paikkasidon-
naisiksi taideteokseksi.. Paikkasidonnaisuus on moniselit-
teinen käsite. 'Paikka' tarkoittaa yht'aikaisesti konkreet-
tista maantieteellisestä pistettä eli Toijalan yhteiskoulun
ja Akaan lukion pääportaikkoa sekä koulua sosiaalisena
ympäristönä. Taideteos on luotu nimenomaan tälle kou-
lulle, eikä sen merkitykset välttämättä avaudu muille kuin
akaalaisille.

Lukion rehtorin **Tuovi Ronkaisen** ehdotuksen mukaisesti
teoksessa on käytetty miltei yksinomaan koulun 2012 re-
montilta säilyttynyttä esineistöä, kuten vanhaa opetuskalustoa
sekä entisten rehtoreiden muotokuvia. Esineistö ja lähteet
ovat ohjanneet teoksen syntymistä vahvasti, joten sitä on
johdonmukaista tulkita aineistolähtöisenä taideteoksena.

Paikkasidonnaisuudesta aineistolähtöisyyteen...

Paikka on rajattavissa historiallisin ja sosiaalisin perustein.
Kun yhteisöt tarvitsevat omaa tilaa ne 'lunastavat paikkansa'.
Toisaalta 'oman paikkansa' voi löytää vaikka internet-yhteisöstä.
Paikka ei siis tarkoita vain aineellista tilaa - Se on sosiaalinen
liikkeessä oleva tila kuten oppilaiden tupakkapaikka (jota joudutaan
kiinnijäämisen pelossa siirtämään epäsystemaattisesti).

Sillä paikat muodostuvat sosiaalisten sopimusten myötä,
paikkasidonnaiset projektit aloitetaan usein utelemalla
ympäristöä koskevilta yhteisöiltä minkälaisia jaettuina
kokemuksia, muistoja ja käytäntöjä heillä (nimetyssä paik-
kassa) on. Selvityksen myötä hahmotellaan paikallisten
mielenmaisemaa. Teimme tätä työtä Akaalla mm. hen-
gailemalla opettajien palaverissa, koulun juhlissa sekä
osallistumalla kuvaamataidon tuntien opetukseen.

Emme kuitenkaan näillä menetelmillä onnistuneet
saamaan paikasta otetta. Jäimme ulkopuoliseksi. Emme
päässeet käymään paikalla tarpeeksi ja jäimme ikämme
sekä asemamme puolesta oppilaille vieraisiksi. Tästä seur-
aten tuntumaa paikkaan ryhdyttiin hakemaan ensikädessä
kirjallisten lähteiden ja teokseen kuuluvan historiallisen
esineistön välityksellä. Käsityksemme koulusta on siis

syntynyt esineiden ja tekstien kautta. Ajankohtainen ai-
neistomme oli **Akaan seutu** - lehden uutisointi, jota seur-
attiin koko prosessin ajan.

Kirjalähteenä on ollut **Matti Panula-Onton** kirja *Kaiku-
ja lastumäeltä - Vuosisata oppikouluopetusta Toijalassa
1906-2006* (Julkaisija Toijalan lukio/Akaan kaupunki).
Olemme myös käyneet koulutyön arkea valloittavia va-
paamuotoisia keskusteluita kaupunkilaisten ja henkilökun-
nan kanssa pitkin vuotta. Käytännössä siis kirjassimme
juoruja ja tarinoita rakentaen näiden varassa taideteosta.

Pyrimme haltuunottamaan paikan myös tekemällä siitä
yksityiskohtaisen pienoismallin tietokoneella. Sijoitimme
portaikon 3D-mallinnoksen maantieteelliseen karttaan,
mikä on mahdollistanut tilaan lankeavan auringon valon
huomioimisen. Esineiden muuttuvat varjot ja kausittainen
aurion energia on huomioitu. Mallin avulla teosten som-
mittelua voitiin kokeilla koko prosessin ajan. Luonnoksia
on esitetty verkossa sekä säännöllisin välein koulun re-
htoreille.

Ajatus 'paikasta' ensikädessä arkkitehtuurin rajaamana
ympäristönä ei ole uusi. Esimerkiksi pietarilaisissa taid-
eakatemioiden julkisen taiteen luomista opetetaan ajatel-
len että 'paikka' säätelee teoksen sommittelua. Ennen kuin
opiskelijat aloittavat kuvanveistämisen, he tekevät pieno-
ismallin ympäristöstä mihin teos lopulta sijoitettaisiin.
Pienoismallien pohjana toimivat usein samassa koulussa
opiskelevien arkkitehtien luonnokset. He eivät luo taid-
etta lähtökohtaisesti mysteerilliseen tyhjään tilaan (kuten
galleriaan); Taide nähdään aina konkreettisena osana
ympäristöä.

Ajatuksenamme on ollut kuvata koulua historiallisena
ilmiönä asettelemalla sen historialliset tarpeistot merkit-
seviin järjestyksiin. Dokumentoimme prosessia paljon ja
osa kuvista on löytänyt tiensä wikipedian artikkeleiden
kuvituksiin. Mm. Snellmanin kipsikuva, **Agathon Meur-
manin** muotokuva ja yleiskuvia Akaalta on jaettu Wiki-
media Commonsiin mahdollisimman vapailla lisensseillä.
Toivomme, että tuottamamme taideteos ja siihen liittyvät
tekstit sekä kuvamateriaalit olisivat laajasti ja helposti
käytettävissä.

Ore.e Refineries on riippumaton käsityöläiskulttuurin edistämishanke, joka käynnistettiin syksyllä 2007. Hankkeessa on alusta alkaen ollut mukana Yli-Vakkurin ja Sipolan lisäksi myös taiteen akateemikko **Outi Heiskanen**. Toiminta on laajentunut vaiheittain ja tätä nykyä projektiin osallistuu myös muita taiteilijoita ja muotoilijoita. *Seli-seli seppäle* teoksen yhteydessä projektia tuki taiteilija **Topi Äikäs**.

Ore.e Ref. tuli maanlaajuisesti tunnetuksi 2012 toteuttaessaan nykytaidetta, kriittistä muotoilua ja käsityökulttuuria yhteensovittaneen NO-CHAIR-DESIGN (ÄLÄ-SUUNNITTELE-TUOLEJA) verkkokampanjan. Kampanja haastoi maailman muotoilijat jättämään tuolit suunnittele-matta ja keskittymään vanhan tavaran korjaamiseen. Sen varjolla tehtiin taiteellista tutkimusta tuolien käytöstä nykytaideteoksissa ja filosofisissa teksteissä. Toiminta sijoittuu käsi- ja käsityön välimaastoon. Vuosien saatossa on syntynyt lukuisia palveluita ja konsepteja. Katso myös:

http://oree.storijapan.net/praxis/the_message/
Lähetä viesti ihmisille, jotka löytävät Onkalo ydinjäte haudan

http://oree.storijapan.net/praxis/cecil_john_rhodes_series/
Afrikka aiheisia kännyköiden soittoaaniä

<http://oree.storijapan.net/praxis/NCD-C/>
Älä suunnittele tuoleja

<http://oree.storijapan.net/praxis/aikapalvelu/>
Riippumaton Neiti/Rouva/Herra Aika palvelu (ks. Aika ovelle)

http://oree.storijapan.net/praxis/moustache_wax/
Viiksivahan valmistusprojekti (Reseptejä)

http://oree.storijapan.net/praxis/ownership_renunciation_services/
Omaisuuksien kiistopalvelun avulla voi irtisanoa omistussuhteita.

2013

Julkisia taideteoksia: *Seli-seli seppäle* – Moniosainen tilataideteos. Akaan lukio ja Toijalan yhteiskoulu, Akaa

2012

Osallistuminen: Seminaari “Sustainable Maker Culture “. Jär. **Cindy Kohtala**. WDC2012 Paviljonki, Helsinki.

2012-3

Ryhmänäyttely: “NOW HERE FINLAND” org. WDC2012&Taiteen Keskustoimikunta Jyväskylä, Savonlinna, Lahti, Madrid

2011

Design messut; Habitare: “NO-CHAIR-DESIGN Campaign” Trash Design tukemana. Helsinki

2011

Osallistuminen: “UNCONFERENCE for Art and Sustainability by Pixelversity”, Tallinna

2011

Design messut/muu: “Low2No-Camp School of Activism by Demos Helsinki” DMY, Berlin

2011

Ryhmänäyttely: “Vanhan maailman jäänteitä”. *Kuori* – Tilapäinen kaupunkitapahtuma, Helsinki

2011

Näyttelyprojekti: “Aalto Executive Education” Toimistotilat, Helsinki

2010

Ryhmänäyttely: “Maisteri K. ja Oppilaat”, Oheistaidekoti, Vehmaa.

2010

Ryhmänäyttely: “Huomenta, Afrika! Villa Karo 10 vuotta”. Taidehalli. Helsinki

2009

Ryhmänäyttely: “Oheis-Group”. Kur. Outi Heiskanen. Voipaala

Ore.e Refineries (Eero Yli-Vakkuri & Jesse Sipola)

Seli-seli seppele

– Aineistolähtöinen tilateos (2013)
<http://oree.storijapan.net/praxis/seli-seli-seppele>

Teoskyltti

100mm × 200mm

Palatino 22pt

Palatino 67pt (Bold Italic)

Palatino 23pt

Palatino 15pt

“Kullanvärinen alumiini”.

Osallistuminen kuvaamataidon opetukseen.

Kuvaamataidon vapaasti valinnut KU2 ryhmä antoi panoksensa taideteoksen luonnostelussa maaliskuun 2013 alussa. Kiitos parillekymmenelle oppilaalle ja tointa kait-senneelle opettaja **Reija Kykkänen-Riskumäelle**. Oppi-laat tutustuivat kolmen päivän aikana ajatukseen arvoper-spektiivistä ja luonnostelivat fiktiivisiä elokuvajulisteita. Julisteiden pohjina toimivat kalvoille printatut rehtorei-den muotokuvat (Ylppö-Ojansuu, Suvanto, Rantanen). Harjoitteen avulla tunnusteltiin perinnettä, jonka mukaan tärkeimmät tapahtumat ja henkilöt kuvataan isommalla. Vanhoille rehtoreille luotiin uudet kulissit lehtileikkeistä. Aineistona oli mm. sarjakuvia, tekniikan maailmaa ja Taide-lehtiä.

Arvoperspektiivi ”on kuvaustapa, jossa henkilöiden koko kuvapinnalla on suhteessa heidän sosiaaliseen, poliittiseen tai uskonnolliseen asemaansa. Hallitsija kuvataan suurem-pana kuin alamaiset, yleensäkin tärkeät henkilöt kuvataan suhteessa kookkaampana kuin ympäristö” (Wikipedia)

Arvoperspektiivi esitetään usein vanhanaikaisena tapana, jota käytettiin muinaisten yhteiskuntien valtahierarkioiden pönkittämiseksi. On kuitenkin edelleen yleistä esittää hal-linnon kannalta tärkeämmät asiat isommalla. Kaupunkien ulkomainonnasta löytyy tästä paljon esimerkkejä.

Selkeiden periaatetta noudattavat elokuvajulisteet. Tämän päivän New Yorkin Time Square aukiota ja muinaisen egyptin Edfu temppelin aluetta koristavat ylisuuret sankar-rihahmot. Molempien tilojen pinnoille on myös kirjoitettu merkittävien vaikuttajien sukunimiä ja aikalaisten arvoja ilmentäviä iskulauseita. Arvoperspektiivi vinkkelistä kau-punkien välillä ei vaikuta olevan juurikaan eroa. *Seli-seli seppel*e teoksessa on myös tapailtu ajatusta, että merkit-tävimmät henkilöt esitetään isommassa koossa kuin pi-enemmät.

Opetustyö jakautui kolmelle peräkkäiselle päivälle. Opetuksen yhteydessä esiteltiin myös teosluonnoksia ja kerrottiin nykyaiteellisen työskentelyn lähtökohdista. Aja-tusta ”Nykyaidekummiudesta” tunnusteltiin Kykkänen-Riskumäen kanssa. Nykyaidekummi voisi toimia kuvi-soppilaiden oppaana, kun nämä vierailevat Kiasmassa tai muissa nykyaide museoissa.

Yhdistä elokuvien synopsikset
(eli lyhyet kuvaukset) oikeisiin kuviin.

Saint Barbara Altarpiece
en.wikipedia.org/wiki/Saint_Barbara_Altarpiece
 Master Francke c. 1410
 Tempera on Wood

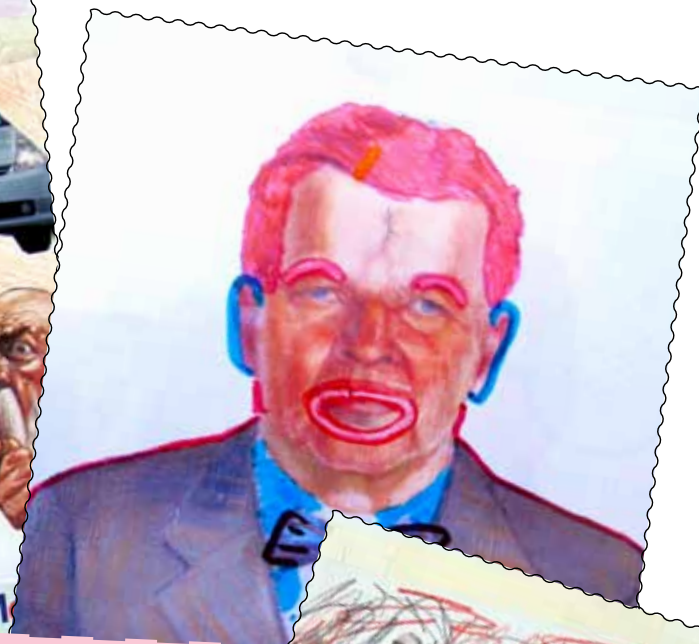
Revolutionary Perspective
oree.storijapan.net
 Ore.e Refineries 2013
 Digitally Enhanced Image

Species Sensitive Perspective
oree.storijapan.net
 Ore.e Refineries 2013
 Digitally Enhanced Image

Äitileijona kertoo jalosukuisesta naisesta joka ei voi ymmärtää kotimaansa epätasa-arvoa. Hän pakenee maasta ja panee alulle seikkailun.

Nainen aiheuttaa pahennusta ja ajaa takaa miehiä

Suomen ensimmäinen Kentucky Fried Chicken avataan Toijalaan. Mies yrittää saada kanan kiinni

Hiivatulehdus on harmillinen juttu.

"Oonks mä ton kaa, valenks mä oo ton kaa?"
Kuka on se oikea -pohdinta.

Älyn oikkuja

1000 miljardia euroa

Voitokas

Onni

RIITELYN LÄHENTÄMÄT

NOLO

Koulun vanha rehtori päätyi pyörätuoliin auto-onnettomuuden seurauksena. Hänet irtisanottiin. Hänen intonsa leipomiseen herää ja tämä alkaa pitää ruokablogia (dokumentti)

Emme voi taata, että kaikki on huippua

NIMIMERKIN TAKANA LEIVONTABLOGI

kaikilla herkuilla

Äidin selän takana tapahtuu kaikenlaista

"Oho, lapsilta rosjaan kannattaa kysyä"

Hus pois

Kaksi veljestä on rakastunut samaan naiseen

Tervet

K-18 elokuva. Yksityisetsivä etsii lasta joka aikanaan kaapattiin ja vangittiin kellariin

Selonteko puurojuhlasta

Joulun myötä koululaiset kokoontuvat monenlaisiin seremonioihin. Lukiolaisten mielissä näistä paras on puurojuhla. Sen ohjelmisto on oppilaiden itsensä laatimaa mikä aiheuttaa huolta henkilökunnassa. Puurojuhlallisuuksia tuntemattomille paras kuvaus lienee, että tilaisuus on benkkari henkinen iltatapahtuma. Se on perinteikäs juhla, jonka koordinoinnista vastaa lukion oppilaskunta. Juhlaa on vietetty ympäri Suomen mutta 1980-90 luvuilla tapa haalistui pääkaupunkiseudulta. Syyksi voidaan nimetä oppilaskunta toiminnan harveneminen. Akaalla juhlan aikana julkaistiin uusi oppilaskunta ja vaikuttaa siltä, että koko traditio on luotu oppilaskunta toimintaa tukevaksi seremoniaksi.

Toijalan yhteiskoulussa toimivassa Akaan lukiossa tapa elää väkevästi. Eero osallistui juhlaan 11.12. Alla oikoluettut muistiinpanot, jotka kirjoitettiin muistikirjana juhlan aikana.

Liikuntasali on koristeltu. Opettajat ovat hakeutuneet nurkkapöytä rivistöön. Muutamalla koululaisella on tonttulakit. Opettajat keskusteleval ja ovat onnellisissa siitä, että joulukoristeet ovat löytäneet remonttien aiheuttamista muutoista huolimatta.

Ohjelmaa vetää tyttö ja poika. Ohjelma alkaa härskillä vitsillä (koskee Joulupukin lahjan jako logistisia ratkaisuja). Vitsiin ei naureta räikeästi. Kaikkia vähän jännittää. Kaskua seuraa nopeasti musiikkiesitys. Petteri punakuono on hyvin säestettyä ja koulun bändin komppiryhmä toimii.

Seuraa kuulutus, että puuro on valmista. Kaikki nousevat ja suuntaavat keittiöön. Puurot ovat lunastettavissa arvojärjestyksessä. Ensin opettajat ja kolmoset, sitten kakkoset. Viimeisenä ykköset. Opettajat ja kolmoset ovat samassa arvossa.

Tenttaan opettajilta puurojuhla traditioista. Tapa on minulle vieras. Saan selville että Lieksassa Puurojuhlien viitekehityksessä kakkoset ovat eri konstein nollanneet keväällä lähteviä kolmosia. Liaksalaisesta vinkkelistä puurojuhlan tavoite on siis saatella Abit matkaa.

Ruokailun jälkeen seuraa osallistuttavaa ohjelmaa. Ensimmäiseksi leikitään "Viialan patsasleikkejä".

Huhun mukaan ohjelmanumero on improvisoitu. Kaksi poikaa kävelee ympäri liikuntasalia.

- "Mitä te teette??" Udellaan.

- "Se selviää ihan kohta" toinen pojista tokaisee kädet taskussa.

Juontajat kuuluttavat ohjelmanumeron. Kuulutus alkaa vitsillä.

- "Mitä tontulle käy kun se hukkaa sen pipon?"

- "Sen korvat jäätyy siellä tunturilla."

Juontaja parilla on selvä roolinjako. Poika hoitaa vitsit ja tyttö järkipuheen.

Viialan puolen lukion oppilaat värväävät vapaaehtoista patsasleikkiin. Rehtori kutsutaan. Lasken kasvoni, ettei mua valittaisi. Lavan edessä seisoo neljä opettajaa ja kymmenkunta oppilasta.

Leikki etenee hitaasti. Lisää porukkaa värvätään ja osallistujat jaetaan ryhmiin. Kussakin ryhmässä on neljä oppilasta ja yksi opettaja edustaja. Järjestelyiden aikana opettajien pöydässä supistaan... He arvuuttelevat miksi eräs oppilas on ollut niin monta kertaa myöhässä.

"Viialan patsasleikin" säännöt julkistetaan. Leikin vetäjä tulee kuuluttamaan erilaisia veistosten hahmoja ja ryhmien on muotoiltava hahmot jäsenistään. Ryhmät siis muodostavat kokonaisuutena veistoksen.

- "Tehkää joulupukki". Kuulutetaan. Ryhmät kikkatelevat ja hakevat paikkaa. Yksi ryhmä tekee jäsenelleen pukinparran toisen hiuksista.

Opettajat noteeraavat että teen muistiinpanoni älypuhelimella. Nolottaa. Olen kuulemma ihan kuin oppilaat. "Kokoajan kännykän takana". Yritän änkryöidä tekäväni muistiinpanoja mutta en pääse selittelemään.

Patsasleikin myötä ryhmät halailevat toisiaan muodostaessaan "Joulupukkimaaisia sommitelmia". Juontaja kiertää ja arvioi ryhmien panostusta. Seuraa aplodit ja ohjeistus. Jonka myötä ryhmien on muodostettava itsestään "Reki ja poroja". Porukkaa on polvillaan lattialla; he yrittävät tosissaan.

- "Näin meillä oppilaat käskyttää opettajia – Kerrankin näin." Leikin vetäjä kehuu koulun henkeä. (Onko hänellä värjätty hiukset?). Seuraa taas kikattelua ja aplodeja.

Seuraavana tehtävänä ryhmien on hakeuduttava "ehkäisyvälineen" muotoon. Seuraa naurun purskahdus mitä seuraa hiljaisuus. Sitten yleisö alkaa uudelleen repeillä ja ryhmät ryhtyvät yrittämään muotoutumista. Tunnelma on vaivaantunut.

Kukaan ei tiedä saako nauraa. Vaiheesta yritetään nopeasti ohi mutta tehtävä on vaikea. Kun esityksessä onnistutaan kaikki nauravat helpottuneesti ja aplodeeraavat. Sitten tehtävänä on muotoilla nenät. Yksi ryhmä tekee akrobaattisen esitykset.

"Ihan on omistajiensa näköset". Leikin vetäjä irvailee. "Osoitte hyviä ryhmätaitoja.. Ihan juuri niitä mitä täällä aika päivittäin harjoitellaan". Viimeisenä tempuna muotoillaan basistit. Yhtä opettajaa kannetaan ilmassa ja näppäillään. Ohjelma päättyy sankkoihin aplodeihin.

Rehtori Tuovi osallistui ehkäisyväline-esitykseen ja keskustelelee siitä muiden opettajien kanssa. "Kai tämä käy pedagogisesta ohjelmanumerosta". Opettajat nauravat ja kehuvat leikin vetäjän otetta.

Illan eittämättä raskain tehtävä on musiikinopettajalla, joka toimii seremoniamestarina. Tämä miksa, suunnata mikityksiä ja kantaa vastuuta ohjelman kulusta. Taas soitetaan musiikkia.

"Mitä eroa joulupukilla ja basistilla? Vain toisella on lahjoja". Juontaja vääntää vitsin.

Seuraa uusi leikki. "Se on jotain syömistä" Opettaja puhkuvat. Lavan eteen raahautuu kuusi osallistujaa joille

annetaan piparit. Porukassa on kaksi opettajaa. Ohjeistuksen mukaan on kaksi minuuttia aikaa aikaa muovata piparista joulukuusi pureskelemalla.

Kaikki käyvät nakertamaan. Opettajat muistelevat menneitä.. Aikanaan, samanlaisessa tehtävässä Kari oli syönyt leipää mistä olisi pitänyt tehdä Suomen muotoinen. Mutta tämä oli syönyt laiskasti ja piparista oli jäänyt soikio. Minkä Kari oli kuitannut sanomalla, että muotopuoli onkin "Suursuomi".

Ajan kuluttua piparit käydään yksitellen läpi. Voittajaksi valitaan kitukasvuisin kuusi. Voittaja on ryhmän komein poika, jonka taustat ovat piparin "alkuperämaassa". Kilpailua epäillään järjestetyksi.

Seuraa suklaansyönti kilpailu. Ehtona on, että kädet täytyy pitää selän takana. Kaikki seisovat rivissä. Osallistujina on kolme ryhmää. Yksi koostuu kokonaan opettajista. Ohjeistuksen mukaisesti yksi ryhmästä ohjaa suklaalevyä suusta toiseen.

"Eks sen pitäis passata sitä suusta suuhun, ilman välikäsiä?" Tuovi muistelee leikin sääntöjä. Oppilasryhmä voittaa. Palkintona suklaata.

- "Mikä on isompi kuin kuusi? No seitsemän".

Seuraa opettajien vuoro. Leikin nimi on "Taidemuseo". Opettajat hiippailivat lavan poikki kulisseihin. Tilannetta ohjataan mikrofonilla johon kuulutetaan esityksen olevan improvisaatio. Ensin on arvattava kuka opettajista puhuu kulisseissa. Ääni vahvistetaan mikrofonilla. "Teidän pitäis tunnistaa! Kuka hän on?". Ensimmäinen sanoo möreästi "Moro". Yleisöllä kesti alle sekunnin tunnistaa ääni. "Heij Dä" yksi opettaja huudahtaa vuorollaan. Tunnistus on nopea; kiitellään.

Tunnistuksen jälkeen esiintyjät tulevat kulisseista esittäen taideteoksia. Ensimmäinen esiintyjä astelee lavan etualan laitaan, avaa monttunsa ja laittaa kädet poskilleen.

"Huuto". Älähdetään.

Toisella opettajalla on punainen kartonki hattuna ja luuta. Kukaan ei tajua. "Tämän teoksen alkuperäinen tekijä on kuuluisan suomalaisen taiteilija... Teos liittyy tuleen ja ilmaan".

"Gallen-Kallelan Palokärki" oppilas huutaa. (En olisi ikinä itse tajunnut)

Viimeinen ryhmä muodostaa kokonaisuudessaan "Haavoittuneen enkelin". Mutta asetelma on niin helppo ettei sitä erikseen kuulutella. Seuraa lyhyt tauko. Esitystä juontava opettaja hiippaillee kuusen ääreen ja kertoo pitävänsä tummasta suklaasta. Tämä esittää joululahjatoiveita julkisesti.

Viimeinen ryhmä opettajia työntyy kulisseista ja käy leikkimään paperista taitelluilla veneillä. Yksi opettaja revähtää holtittomaan nauruun. "Leikkiviä poikia rannalla. Sehän on pankkikortissakin. Teillä on liikaa vaatetta päällä!". Sitten juontaja tempaisee taistelevat metsot kaverin kanssa ja heti perään Helene Schjerfbeck poseerauksen, joka myös tunnistetaan nopeasti.

Schjerfbeck pantomiimi pohjustettiin mainitsemalla, että "taiteilija on ajatellut paljon itseään". Opettajat kehuivat oppilaitaan kun nämä tunnistivat taideteoksia.

Ilta etenee. Eteen tuodaan pulloja ja yleisöstä värvätyille osallistujille kiinnitetään narut lantioihin. Näiden perään kiinnitetään kynät. Tavoitteena on sujauttaa kynä pullon sisään lantio liikkeellä. Peli kestää minuutin. Osallistunut opettaja huokaisee helpotuksesta.

Tunnelma on hiukkasen hajanainen kun käynnissä on ohjelma muutos. Oppilaskunnan puheenjohtaja ottaa tilanteen haltuun aikeenaan julkistaa uusi hallitus.

Uudet jäsenet nimetään ja kutsutaan eteen. Lavan laidalla seisoo parikymmentä lukiolaista. Vanhat esittävät toivomuksen, että pääsisivät vielä käymään kahvillä oppilaskunnan tiloissa. Vastuupettaja kiittää lähteviä abeja suklaalla. Ja Abeja halataan. Minulle kerrotaan, että hallituksen jäsenet on valittu "valistuneella diktatuurilla". Ykköset ilmoittavat halukkuutensa ja vanha oppilaskunta valitsee heidät.

Joudun lähtemään. Yöjuna vie Helsinkiin. Poistun kesken Music Awards esityksen, jota juontaa ristiinpukeutunut opettaja.

Sensuroituja paljastuksia puurojuhlasta: <http://eero.stori-japan.net/blogfolio/fi-bloggaajana-tajuua-miksi-esi-et-nogafikot-aikanaan-sensuroi-tuhmat-jutut/>

Koska puurojuhlia on ryhdytty viettämään?

Eero painaa 86kg. Kuinka monen kilonewtonin veto kohdistuu 120cm pitkän rautapalkin keskiosaan?

Teos esiteltiin kaikille lukion oppilaille ja opettajille 13.8.2013. Video: http://www.youtube.com/watch?v=5d7Y1dKOz_A

Julkistamisen yhteydessä annettiin haastattelut Akaan Seutuun, Valkeakosken Sanomiin sekä Radio Suomelle (YLE)

AKAAN SEUTU

UUTiset PÄÄKIRJOITUS KOLUMNI LUKIJALTA AJANKOHTAISET TILAUSASIAT NÄKÖISLEHTI YHDISTYSPALSTA KILPAILUT

Akaa saa oman nykytaidekeskuksensa

Yhteiskouluun tuleva teos ammentaa historiaa ja haluaa herätellä

Mikko Peltoniemi 20.3.2013 12:03 2

Toijalan yhteiskoulun pääportaikkoon valmistuu tämän vuoden elokuussa tilaustaideteos juhlistamaan koulun historiaa ja viime vuonna valmistunutta peruskorjausta. Teoksen suunnittelevat Ore.e Jalostamot -nimikkeen alla toimivat Eero Yli-Vakkuri ja Jesse Sipola, ja sen valmistamisessa auttaa betoniin erikoistunut taiteilija Topi Äikäs.

Yli-Vakkuri oli ympäristötaidetahtuma Näkymän taiteellisena johtajana vuonna 2009, joten Akaa on hänelle tuttu paikka. Yhteiskoulun teoksella taiteilijat haluavat sukeltaa syvemmälle koulun historiaan, henkilöihin ja ihmisten muistoihin. Myös koulun puolelta asetettiin vaatimuksiksi, että teos ottaisi huomioon koulun vahvoja perinteitä ja tarjoaisi oppilaille sekä henkilökunnalleen mahdollisuuden nähdä koululaitos ja koko Akaan kaupunki uudesta näkökulmasta.

Jesse Sipola (oik.) ja Eero Yli-Vakkuri käyttävät nykytaidekeskuksessaan muun muassa entisten rehtoreiden muotokuvia ja muuta tähän tarkoitukseen säästettyä taidetta ja opetusvälineistöä.

TUOREIMMAT

Akaan paloasemalla avoimet ovet

Lisää

Viialan Teboilin kylmäasemalla ilkeävaltaa

Lisää

- Toivomme, että syntyisi myös joku kuva siitä, mikä on mahdollista Akaalle, ja muuttaisi ajattelua koko paikasta. En pidä sitä mahdollisena, mutta sitä varten tarvittaisiin myös kaupunkilaisilta tietoa, minkälainen koulu oikeasti on, Eero Yli-Vakkuri sanoo.

Suunnitteluvaiheessa oleva teos hyödyntää koululla ollutta taidetta ja opetusvälineitä, joiden rinnalle tuodaan nykytaiteellista lähtökohdista tehtyjä tulkintoja ja väitteitä. Sidosaineena toimivat ihmisten tarinat, tapaukset ja muistot, joista taiteilijat haluavat käsitteellään niin kauhu kertomukset kuin onnistumisetkin.

- Käytämme rehtorien muotokuvia, Snellmanin kipsikuvaa ja muuta, jotka asetellaan seinille niin, että niiden merkityksistä tulee uusia tasoja. Rehtori Onni Rantanen opetti matematiikkaa, mutta jos saisimme taustalle ihmisten kokemuksia Onnista, ne voisi lisätä päälle ja täydentää. Kyse on Akaan muotokuvasta. Toivon, että ihmiset haluaisivat ärsyttää ja avaisivat sanaisen arkkunsa, sanoo Yli-Vakkuri.

- Sievää ja siistiä historiaa paikkakunnista on paljon, mutta tässä ei lähdetä toistamaan sitä, Jesse Sipola lisää. Taiteilijat ottavat myös tietoisia riskejä.

- Liikomme maun rajoilla siinä toivomuksessa, että teoksesta tulisi ikoni oppilaille, jotka täällä ovat olleet. Parhaassa tapauksessa nykytaide muuttuu tapetiksi, ja Kiasma tuntuu kesyltä. Siellä käydessään ihmiset voivat sanoa, että höpö höpö, meillä on Akaassa paljon kovempi juttu.

Kun syyslukukausi alkaa 13. elokuuta, Toijalan yhteiskoulun ja Akaan lukion tiloissa paljastetaan myös toisen Näkymä-veteraanin Pekka Ruuskan sekä yhteiskoulun ja lukion kuvataideopettajan Reija Kykkänen-Riskumäen taideteokset. Varat taidehankintoihin saatiin huutokauppaamalla koulun vanhentunutta opetusvälineistöä remontin yhteydessä.

Eero Yli-Vakkuri uskoo nykytaiteen voimaan ja koulurakennuksen suureen tulevaisuuteen.

- Koulusta tulee Akaan nykytaidekeskus.

Taustatietoja ja luonnoksia Yli-Vakkurin ja Sipolan teoksesta löytyy internetistä osoitteesta <http://ohikulkija.tumblr.com>. Saman sivuston kautta voi myös kertoa Toijalan yhteiskouluun, Akaan lukioon ja niiden edeltäjiin liittyviä tarinoita ja muistoja sekä antaa palautetta Yli-Vakkurille ja Sipolalle.

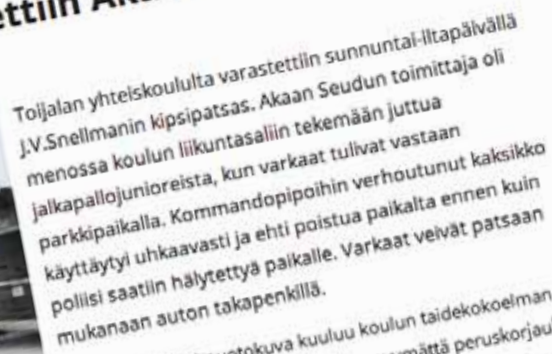
Mikko Peltoniemi

Jaa Facebookissa

Twittaa 3

TUOREIMMAT

3

Snellmanin kipsimuotokuva kuuluu koulun taidekokoelman arvokkaimpaan osaan, joka jätettiin myymättä peruskorjauksen yhteydessä nykytaideteoksessa, joka valmistuu koulun remontin yhteydessä. Kuvasta ei löytynyt vääntöjä, jotka eivät vienneet mukanaan muita

Jaa Facebookissa

Twitter

Mikko Peltoniemi

5.4.2013 9:08

Suvaitsevaisu
kuoromusika

suuntautumisesta, ja käsittelyssä
valkoiset.

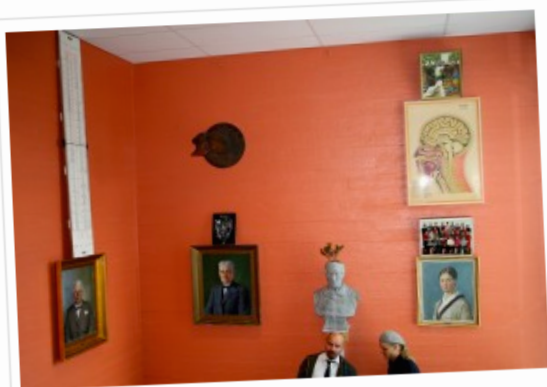
Aikamatka Akaasta antaa vastuun kotikaupunkimme tulevaisuudesta nuorille. Niin tekee myös Akaan kaupungin rehtori Tuovi Ronkainen. Hän puhuu lukion tulevaisuudesta yhtenä yksikkönä, johon on keskitetty kaikki opettajat, oppilaat ja osaaminen. Lukio voi olla osa sitä uutta Akaata, jota paikallaan tärisävissä terveydenhuoltokeskustelussa ei ole saatu syntymään. Lukio ei voi eikä sen tarvitse mennä valtion epämääräisten ja ristiriitaisten rakenneselvitysten selän taakse piiloon pitämään yllä vanhoja rakenteita ja hajanaisia palveluita. Akaan lukio voi koota yhteen vanhat ja uudet kaverit, saada siitä voimaa ja toteuttaa sitä päämäärää, jonka Eero Yli-Vakkuri on asettanut Toijalan yhteiskoulun pääportaikkoon parhaillaan suunniteltavalle nykytaideteokselle.

- Toivomme, että syntyisi myös joku kuva siitä, mihin Liikumme...

- Toivomme, että syntyisi myös joku kuva siitä, mikä on mahdollista Akaalle, ja muuttaisi ajattelua koko paikasta. Liikumme maun rajoilla siinä toivomuksessa, että teoksesta tulisi ikoni oppilaille, jotka täällä ovat olleet. Parhaassa tapauksessa nykytaide muuttuu tapetiksi, ja Kiasma tuntuu kesyltä. Siellä käydessään ihmiset voivat sanoa, että höpö höpö, meillä on Akaassa paljon kovempi juttu.

Snellmannin päähän istutetun rahapuun hoitovuorot on jaettu oppilaille Koulun perustaneen Ilta Ylpön muotokuva linkittää Akaan Afrikkaan

Johanna Mäkinen 16.8.2013 9:16 0

Eero Yli-Vakkurin ja Jesse Sipolan tilateos Seli-seli seppelä julkistettiin Toijalan Yhteiskoululla tiistaina.

Kaukana ovat ne ajat, jolloin koululla esillä oleva taide tarkoitti koulun rehtorien muotokuvia rehtorin kansliassa, jossa niitä saivat tiiraila rehtorin puhutteluun päässeet oppilaat. Lukuvuoden alkaessa tiistaina Toijalan yhteiskoululla ja Akaan lukiossa julkistettiin teokset Eero Yli-Vakkurilta ja Jesse Sipolalta, Pekka Ruuskalta sekä Reija Kykkänen-Riskumäeltä, ja ne ovat kaikkien koulun käyttäjien ihailtavana.

Koulun pääportaikossa paljastettiin moniosainen tilateos Seli-seli seppelä, joka koostuu vanhasta opetuskalustosta sekä entisten rehtoreiden muotokuvista. Teoksen nimi viittaa seppelöimiseen eleeseen eli ylioppilaslakin painamiseen päähän. Taiteilija Eero Yli-Vakkurin ja seppä Jesse Sipolan

yhteistyössä tehdyn teoksen näyttävän yhdistelmä on J.V. Snellmanin kipsirintakuvan pohjalta kehitelty betoninen kukkaruukku, johon on istutettu rahapuu. Kukkaruukku-Snellmanin on valmistanut uudenlaiseen lujabetoniin erikoistunut helsinkiläinen taiteilija Topi Äikäs. Betoni-Snellman puolestaan on kopio Johannes Takasen vuonna 1885 valauttamasta pronssisesta rintakuvasta, joka on esillä Kuopiossa. Rintakuvan kipsikopioita ostettiin aikanaan varakkaisiin porvariskoteihin ja virastoihin.

– Koulun kipsi-Snellman oli joutua koulun remontin yhteydessä jätelavalle, koulun kuvataideopettaja Reija Kykkänen-Riskumäki kertoo.

Eero Yli-Vakkuri kertoo rahapuun kasteluvuorojen jakaantuvan koulun taideoppilaiden sekä koulun huoltohenkilökunnan kesken.

Teoskokonaisuus asettuu symmetrisesti portaikon kolmelle seinälle, ja isompien kuvien päälle asetetut pienemmät kuvat ovat kuin ajatuskuplia.

– Rahapuu tuokoon onnea Akaalle, Eero Yli-Vakkuri toivotti esitellessään teosta median edustajille tiistaiaamuna.

Lehtiartikkeleita

Toisiinsa Näkymän kautta tutustuneet taitelijat Jesse Sipola, Pekka Ruuska, Eero Yli-Vakkuri ja Reija Kykkänen-Rsikumäki aterioivat teoskierrosten lomassa yhteiskoulun ruokalassa..

Kaksi Akaata

Koulun perustaja, opettaja Ilta Ylppö-Ojansuu, nimettiin koulun "johtajattareksi" vuonna 1906, sillä rehtori-nimitys oli varattu vain miehille. Johtajattaren muotokuva on osa Seli-seli seppelettä, ja kerrosta alempana Ilta Ylppö-Joensuu on taitelija Pekka Ruuskan käsissä muuttunut afrikkalaiseksi naiseksi, jonka kuva koristaa peilikirkkaan alumiinin pintaa.

- Maailmassa on kaksi Akaa-nimistä kuntaa, joista toinen on Ghanassa. Hiottu alumiini liittyy Akaaseen, koska täällä on paljon metallialan yrityksiä, ja Ghanassa on paljon metallinjalostusta.

Teoksessa Afrikkaan linkittää myös naishahmon kaulaan kaiverrettu Afrikan-

tähti - tuttu timanttikuvio samannimisestä pelistä.

- Koska työ on varsin esteettinen, tuo timanttikuvio työhön rosaa. Afrikan-tähti on kiva peli, mutta sitä pidetään nykyään myös jossain määrin rasistisena pelinä, Pekka Ruuska valottaa.

Myös Akaan Seudun arkistoista löytyneet Toijalan Seudun vanhat painolaatat ovat osa Ruuskan teoskokonaisuutta.

- Toijalan Seutu on kuvannut aikanaan paljon moottoriajoneuvojen kolaresta, räjähdyskiä ja tulipaloja. Näistä samoista aiheista uutisoidaan nyt Ghanan Akaassa, Ruuska vertaa.

Pekka Ruuskan mukaan koulun tärkein tehtävä on lisätä tiedon määrää ja tietoisuutta. Tätä symbolisoi naishahmon otsaan maalattu punainen kuvio. Ilta Ylppö-Joensuu vieressä seinälle on ripustettu myös YK:n lahjoittama kuva koulun entisestä oppilaasta, rauhanneuvottelija ja valtioneuvos Harri Holkerista. Kuvassa Holkeri kohtaa YK:n päämajassa muun muassa YK:n pääsihteerinä toimineen Kofi Annanin.

Kuusamosta Toijalaan

Akaan lukion 2A-luokalle Kuusamosta siirtynyt Jesse Viljanen sai ensimmäisenä koulupäivänään aimon annoksen Akaan historiaa.

Akaan lukion 2A-luokan oppilaat Vera Jaakko, Juuli Suomalainen ja Jesse Viljanen seurasivat ensimmäisenä koulupäivänään Pekka Ruuskan teoksen esittelyä.

- En ymmärrä taiteesta mitään, mutta en voi kuin ihailla sellaisia ihmisiä, joilla rakuttaa noin paljon, Vera Jaakko totesi.

Viikko sitten Kuusamosta Toijalaan muuttanut puolestaan Jesse Viljanen myönsi saaneensa ensimmäisenä Akaan-koulupäivänään melkoisen katsauksen koulun historiaan.

- Teokset ovat vähän erilaista, mihin ole tottunut. Olen nähnyt enemmän maalauksia, ja itse harrastan piirtämistä. Ehkä itsekä aloitan taas piirtämisen, tyttöystävänsä kanssa Toijalassa asuva nuorimies innostuu.

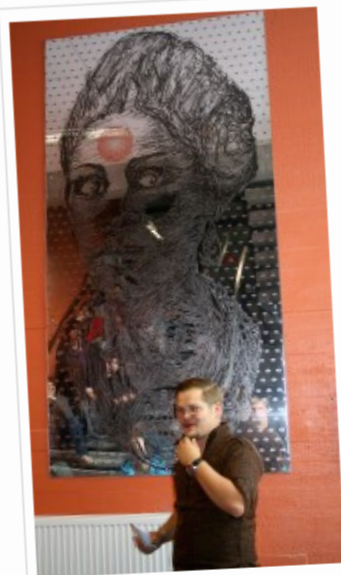
Lehtiartikkeleita

Sarviksen muovilautaset seinälle

Koulun kuvataiteen opettaja
Reija Kykkänen-Riskumäki keksi

Reija Kykkänen-Riskumäen Paljonko? on syntynyt akaalaisten koulujen vanhoista ruokalautasista.

Taiteilija Pekka Ruuskan teoksen peilipintaan on kaiverrettu silmäkuvioita, joihin voi mallata omia silmiään.

jo Toijalan aikaan alkaa kerätä koululta ja myöhemmin myös Hirvialhon koululta ylijääneitä ja käytöstä poistettuja, 70-luvulla valmistettuja Sarviksen muovilautasia. Keltaiset, punaiset ja valkoiset lautaset ovat nyt osa opettajan omaa taideteosta, helmitaulusta muistuttavaa teosta Paljonko?, joka koristaa koulun toisen pään portaikkoo. Teoksella taiteilija haluaa kunnioittaa suomalaisen kouluruokailun ainutlaatuisuutta ja oppilashuollon tärkeyttä koulujärjestelmässä.

– Joka vuosi mediassa käydään keskustelua oppilaille maksuttoman kouluruuan hinnasta ja siitä, missä sitä edullisimmin tuotetaan. Lisäksi keskustellaan siitä, paljonko ruokaa kullekin oppilaalle annetaan, kuten kävi taannoisessa kalapuikkokiistassa.

Kykkänen-Riskumäen mukaan koulun keittiöllä on tiedetty jo pitkään, että maanantaisin kouluruokaa menee tosi paljon.

– Kouluteria voi olla monelle oppilaalle ensimmäinen lämmin ateria viikonlopun jälkeen. Paljon puhutaan adhd-oireiden lisääntymisestä, mutta levottomuus on monesti myös nälän oire. Tämä työ keskustelee nyt tavallaan myös Pekka Ruuskan Afrikka-aiheen kanssa, Reija Kykkänen-Riskumäki oivaltaa.

Näkymän kautta toisiinsa tutustuneet taitelijat asettuvat teoskierrosten lomassa syömään kouluruokaa: juustoista kalaa, perunamuusia ja salaattia viime vuoden Näkymä-taiteilija Pekka Nevalaisen työn valvovien silmien alle. Tässä karonkassa kippistetään maidolla ja vedellä.

– Toijalan Yhteiskoulua voi hyvällä syyllä nimittää nyt Akaan nykytaiteen keskuksesi, koulun nykytaidekummiksi lupautunut Eero Yli-Vakkuri kiteyttää.

Valkeakosken Sanomat

KESKIVIIKKO 14. ELOKUUTA 2013

NRO 157

PERUSTETTU 1921

IIHTONUMERO 2 e

WWW.VALKEAKOSKENSANOMAT.FI

20

Maailmassa on kaksi Akaata

Tilateos: Ensimmäinen rehtori kuvataan Ghanan akaalaisena

Juhani Valli
juhani.valli@valkeakoskensanomat.fi

Toijalan yhteiskoulun sisätilat kokivat eilen melkoisen muodonmuutoksen. Harmaiten betoniseinien synkkyyttä ei enää tarvitse kärsiä, sillä erilaiset tilateokset täyttävät nyt hienosti koulun pääkäytävät.

J.V Snellmanista tuli kukkaruukku, ensimmäisestä rehtorista Ilta Ylpöstä muotoutui afrikkalainen nainen ja entisen rehtorin Onni Rantasen muotokuvalla on yhtenä päivänä vuodessa mahtavat viikset.

– Koulu on nyt kuin aurinkokello. Puurojuhlan aikaan 12. joulukuuta valo heijastaa ikkunalasista Rantasen muotokuvaan pilavarjoviikset. Tosin teosta ei ole vielä tarkasti kalibroitu, selvittää taiteilija Eero Yli-Vakkuri.

Alakäytävän seinällä taas nähdään kannanotto avaramielisyydestä. Taiteilija Pek-

ka Ruuskan tekemässä kolmen taideteoksen kokonaisuudessa huomio kiinnittyy ensimmäisenä rehtori Ilta Ylpön valtavan kokoiseen kuvaan.

Erona alkuperäiseen muotokuvaan on se, että Ylppö on kuvattu afrikkalaisena naisena alumiiniselle peilipohjalle.

– Maailmassa on kaksi Akaa-nimistä kuntaa. Toinen sijaitsee Ghanassa. Alumiinilla viitataan Suomen Akaan ja Ghanan Akaan teollisuuteen, joka perustuu pitkälti teräs- ja metalliteollisuuteen sekä viennin ja tuonnin varaan, toteaa Ruuska.

– Mielenkiintoisen yhteyden sekä Suomen että Ghanan Akaaseen tuo tieto siitä, että Akaan Ghana kehittyy vuonna 2013 samanlaisia vauhtia kuin Suomen Akaa 60- ja 70-lukujen vaihteessa, hän jatkaa.

Yhteiskoulun kuvataideopettajan Reija Kykkäsen

Taiteilijat Eero Yli-Vakkuri ja Jesse Sipola virittivät Snellmanin rintakuvan uuteen uskoon Toijalan yhteiskoululla.

mukaan koulun kuvataidehanke on ollut mahtava tilaisuus myös opetuksen puolel-

– Koulun saneeraus- ja li-

säksi tämä on ollut iso kuvataidehanke. Itselleni se oli myös opetuksen ohella voimaannuttava projekti. Siinä huomasin, että taiteilijan työ

on paljon muutakin kuin teoksen fyysistä tekemistä, sanoo Kykkänen.

– Jatkossa oppilaat voivat omilla toillaan kommentoida

näitä teoksia. Oppilastyönä tehdään lisäksi teos yhdelle seinälle. Se tulee jäämään sinne pitkäksi aikaa, toteaa Kykkänen.

SELI-SELI SEPPELE OMISTAJAN KÄSIKIRJA 1

Seli-seli seppelä (2013) – työryhmä kiittää:

Lukion rehtori

Tuovi Ronkainen

Yhteiskoulun rehtori (Nyk. Akaan kaupungin sivistysjohtaja)

Jukka Oksa

Kuvaamataidon opettaja

Reija Kykkänen-Riskumäki

KU2 kuvaamataidon valinnaiset (Kevät 2013)

Akaan lukion ja Toijalan yhteiskoulun henkilökunta

Johannes Takanen seura

Teknillinen korkeakoulu TKK (Aalto yliopisto)

Pertti Kukkonen

Näkymä – Ympäristötaidenäyttely ja tapahtuma

Näyttelykuraattori **Pekka Ruuska**

Verkkosivuja:

<http://oree.storijapan.net/praxis/seli-seli-seppela/>

<http://ohikulkija.tumblr.com/> (Blogi)

Taiteilijat

Topi Äikäs

<http://www.topiaikas.com/>

Jesse Sipola

<http://oshipala.com/>

Eero Yli-Vakkuri

<http://eero.storijapan.net/>

Tämä julkaisu on lisensoitu vapaan käytön ja kopioinnin mahdollistavalla COOL1.0 lisenssillä: <http://oree.storijapan.net/cool/>
Julkaisija: Ore.e Refineries (2013)

ORE.E REFINERIES

Riippumaton käsityöläiskulttuurin edistämishanke. Vuodesta 2007

